

Ramsbergs nya kyrkogård

Lindesberg, Västmanland, Västerås stift

INVENTERING AV KULTURHISTORISKT VÄRDEFULLA GRAVAR 2007

rapport

Anneli Borg

Örebro läns museum

Rapport 2007:30

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
INLEDNING.....	3
ADMINISTRATIVA UPPGIFTER.....	3
METOD.....	3
BLANKETTER OCH RAPPORTER.....	4
FOTOGRAFIER.....	4
ARKIV.....	4
URVALSKRITERIER FÖR SÄRSKILT BEVARANSVÄRDA GRAVVÅRDAR.....	4
KRITERIER.....	4
GRAVVÅRDAR MED JÄRNDETALJER.....	5
KONSTNÄRLIG UTFORMNING.....	5
TIDSTYPISK OCH REPRESENTATIV FÖR SIN TID.....	5
GRAVVÅRDAR MED PERSON- ELLER LOKALHISTORISKT INTRESSE.....	5
TITLAR/YRKESGRUPPER.....	5
ÅTERANVÄNDNING AV GRAVVÅRDAR.....	5
HISTORIK BETRÄFFANDE BEGRAVNINGSSKICKET I SVERIGE.....	6
RAMSBERGS NYA KYRKOÅRD.....	8
RAMSBERGS HISTORIA.....	8
KYRKOÅRDSBESKRIVNING.....	9
YRKESTITLAR.....	10
KVARTERSBESKRIVNING.....	11
SLUTORD.....	13
KÄLLOR OCH LITTERATUR.....	14

INLEDNING

Kyrkogårdar och begravningsplatser är ofta anläggningar med en lång historia. Genom deras framväxt och utveckling över tid utgör de värdefulla kulturmiljöer. Det är av stor vikt att dessa miljöer vårdas och bevaras inför framtiden på ett föredömligt sätt.

En vandring på kyrkogården berättar om lokalbefolkningen och dess lokala historia. Inskriptioner på gravvårdarna kan berätta om yrken vilka vittnar om kunskap, näringar och samhällsfunktioner som funnits i trakten och släkter kan följas bakåt i tiden. Gravvårdar och även kyrkogårdar uppvisar arkitektoniska strömningar och skiftande ideal samt visar på äldre tiders hantverksskicklighet i detaljer som tillexempel sten- och gjutjärnsarbeten.

Gravvårdarna visar även på olika samhällsklassers gravskick vilket är av stor vikt att värna om. Särskilt värdefull är den äldre indelningen i köpta och allmänna gravar som ännu går att avläsa på till exempel Södra kyrkogården i Lindesberg. För gemene man kan det troligtvis vara lättare att förstå det kulturhistoriska värdet av de praktfulla och storskaliga gravvårdarna men lika viktigt är det att slå vakt om de mindre och anspråkslösa gravvårdarna då även de kan ha ett lika högt kulturhistoriskt värde.

Det är inte bara gravvårdarna som utgör viktiga komponenter i kyrkogårdsmiljön utan även andra element så som gravplatsernas växtlighet, träd, murar, grindar, beläggning etc. Detta är något man bör väga in vid dagens förändringar som genomförs för att underlätta den praktiska skötseln av kyrkogården.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

ÖLM diarienummer: 2004.230.163

Dokumentation: Örebro läns museum, Anneli Borg

Tidpunkt för arbetets utförande: Under sensommaren/hösten har Anneli Borg vid Örebro läns museum genomfört fältarbetet av kyrkogårdsinventeringen, rapporten har sedan sammanställts i september och oktober 2007.

METOD

På uppdrag av Linde & Ramsbergs kyrkliga samfällighet har Örebro läns museum genom undertecknad utfört, under 2006, inventering av Södra kyrkogården, Cederborgska kyrkogården, Bergskyrkogården och Norra kyrkogården i Lindesberg samt Gamla kyrkogården i Ramsberg och under 2007 inventering av Nya kyrkogården i Ramsberg. Inför uppdraget diskuterades upplägget i samarbete med Samfälligheten som därefter bestämt omfattningen av inventering och rapport. Estrid Esbjörnson, Örebro läns museum, har medverkat som rådgivare vid upplägget av projektet.

För samtliga kyrkogårdar som ingick i uppdraget beslutade Linde & Ramsbergs kyrkliga samfällighet att endast de gravvårdar som Samfälligheten förvaltar skulle ingå i kyrkogårdsinventeringen och det är bara dessa som har bedömts ur kulturhistorisk synvinkel. Det måste därför påpekas att det på samtliga kyrkogårdar finns många fler kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar, som vid inventeringstillfället har gravrättsinnehavare och därför inte ingår i inventeringen.

För att kunna identifiera de gravvårdar som skulle inventeras fick undertecknad underlagsmaterial bestående av gravkartor där dessa gravvårdar markerats. Arbetet i fält med att fastställa vilka gravvårdar som ingick blev mer tidsödande än förväntat. Genom att samtliga

kvarter har flera borttagna gravstenar var det omöjligt att endast gå efter gravkartorna. Undertecknad blev då tvungen att ta Samfällighetens pärmar med papperskopior från gravregistret med ut i fält för att säkert kunna veta att rätt gravvårdar inventerades.

Blanketter och rapporter

De gravvårdar som bedömts ha ett kulturhistoriskt värde - alltså av dem som Samfälligheten förvaltar - har dokumenterats med hjälp av en inventeringsblankett (se bilaga) och fotograferats. Det är en blankett för varje gravvård. Varje inventeringsblankett innehåller även en bild.

Sammanställningen, som gjorts i form av en rapport för varje kyrkogård, innehåller historik över begravningskicket i Sverige, historik för orten, historik över kyrkogården, en beskrivning av kvarteren samt samtliga blanketter med de gravvårdar som bedömts vara kulturhistoriskt värdefulla. Blanketterna redogör bland annat för gravvårdens gravplatsnummer, kvarter, inskription, titel, material, form, stil, skador och kulturhistoriskt värde med urvalskriterium samt en bild.

Originalmaterialet till hela inventeringen förvaras på Örebro läns museum. Inventeringen levereras till Samfälligheten dels i pappersform, dels på en CD. En CD kommer även att tillställas länsstyrelsen.

I rapporten avser begreppet *gravvård* den synliga gravanordningen med tex omgärdning, växtlighet, ytmaterial, skulptur, sten, kors osv.

Vid bedömning av kulturhistoriska objekt behöver man i regel ett tidsperspektiv på några decennier. Kulturmiljövården brukar därför avstå från att ta ställning till objekt som är yngre än ca 30 år. Undertecknad har därför inte inventerat gravvårdar som är yngre än 1970-talet. Därför har inventeringen av Nya kyrkogården i Ramsberg begränsats till kvarter 1-7.

Fotografier

Bilderna har tagits med digitalkamera. Bilderna har både fungerat som arbetsmaterial under rapportarbetet och vid bedömningen av det kulturhistoriska värdet. De digitala bilderna bränds ned på CD och används som arbetsmaterial på Örebro läns museum. Bilderna finns även på den CD med rapporten, som levereras till Samfälligheten. Samtliga bilder är tagna av Anneli Borg.

Arkiv

Uppdragets tidsram har inte gett utrymme för något större arkivarbete utan undertecknad har använt litteratur och andra inventeringar som underlag. Samfälligheten hade heller inte möjlighet att bistå med arkivmaterial eftersom deras " eget " arkivmaterial från tiden före år 2000 numera finns i Landsarkivet, Uppsala. Muntliga uppgifter har undertecknad fått av Peter Erlandsson, arbetsledare vid nya och gamla kyrkogården i Ramsberg.

URVALSKRITERIER FÖR SÄRSKILT BEVARANSVÄRDA GRAVVÅRDAR

Kriterier

Följande urvalskriterier, som bland annat använts vid kyrkogårdsinventeringen inom Göteborgs kyrkogårdsförvaltning, har använts i arbetet med att peka ut de särskilt bevaransvärda gravvårdarna:

- Alla gravvårdar av gjutjärn eller med järndetaljer
- Gravvårdar med speciell konstnärlig utformning
- Gravvårdar med tidstypisk och/eller representativ utformning
- Gravvårdar med titel/titlar
- Gravplatser av person- och bygds-/orts historiskt intresse
- Gravvårdar före år 1900

Gravvårdar med järndetaljer

I urvalet har inte alla gravvårdar med järndetaljer tagits med som kulturhistoriskt värdefulla. En del moderna/senare vårdar med järndetaljer har ej ingått i urvalet då de är för unga för att bedöma.

Konstnärlig utformning

Kriteriet konstnärlig utformning inkluderar både gravvårdar med hantverksmässigt utförande och s.k. ”katalogstenar” som är mer arbetade än medeltalet.

Tidstypisk och representativ för sin tid

I inventeringen har ett relativt stort antal gravstenar valts ut som tidstypiska eller representativa för sin tid. Syftet är att belysa variationen i stil från olika tidsperioder och även att visa att utformningen av en gravvård var beroende av vilka ekonomiska resurser som stod till buds.

Gravvårdar med person- eller lokalhistoriskt intresse

Av de inventerade gravvårdarna är generellt inte några utvalda enbart på grund av det person- och lokalhistoriska värdet.

Informationen om de fåtal gravvårdar som är utvalda med person- eller lokalhistoriskt värde på de inventerade kyrkogårdarna, med undantag av Ramsbergs gamla kyrkogård, är hämtad ur Dan Danemarks skrift ”Lindesbergs och Vedvågs kyrkor”. Det har inte funnits någon lämplig person att tillfråga och inte heller varit möjligt att inom projektets ram fördjupa sig i frågan.

Titlar/Yrkesgrupper

Inventering av gravstenar och dess inskriptioner ger inblickar i bygdens historia. Gravstenarna berättar om vilka människor som levt och verkat i trakten och ger information om samhällets näringar vid olika tidpunkter i historien. Yrken kommer och går då samhället förändras och titlar som finns representerade på kyrkogården förekommer inte längre. En annan aspekt är att yrkena talar om klasstillhörighet och social status. Det kan därför vara av stort intresse att uppgifter om yrke och år dokumenteras. Man bör dock ta i beaktande att bevarade gravstenar vanligtvis tillhört dem som hade råd att skaffa sig en gravanordning.

ÅTERANVÄNDNING AV GRAVVÅRDAR

I dag är tankar om hushållning och återanvändning av naturens resurser högaktuella. Centrala gravvårdskommittén tog fram 1998 en skrift, ”Gravvårdar- allmänna råd för bevarande och återanvändning”, som belyser möjligheterna till detta, råd för att värna, bevara och återanvända gravvårdarna på kyrkogårdarna. Återanvändning av gravanordningar och gravstenar uppfattas av många som en svår fråga, det förekommer i Sverige, och är på vissa håll en sed men på andra håll en helt främmande företeelse.

Bild 1:
En kulturhistoriskt värdefull
gravvård med sand och
stenram som går att
återanvända, kvarter 4 på
Ramsbergs gamla kyrkogård.

De inventerade kyrkogårdarna i Lindesberg och Ramsberg har alla kulturhistoriska gravvårdar som går att återanvända. Det kan vara en stenram som i sitt sammanhang i kvarteret är kulturhistoriskt värdefull, eller en typ av sten som i sitt sammanhang eller på grund av sin utformning är kulturhistoriskt värdefull. Vid återanvändning skall den nya gravrättsinnehavaren acceptera till exempel stenens utformning och eventuella utsmyckning, ytmaterial, stenram mm.

HISTORIK BETRÄFFANDE BEGRAVNINGSSKICKET I SVERIGE

Nedanstående historik är baserad på *Kyrkogårdens gröna kulturarv*, Kyrkogårdsinventeringar av *Hille kyrkogård*, *Gästrikländ*, *Misterhults kyrkogård*, *Linköping stift* och *Norra kyrkogården*, *Askersund*.

En kyrkogård skiljer sig från en begravningsplats på så sätt att den ligger i direkt anslutning till en kyrkobyggnad. Vanligt förekommande är att en begravningsplats rymmer ett kapell inom sitt område.

I förhistorisk tid varierade gravskicket mellan brandgravar och jordbegravningar. Kristendomens införande innebar bland annat att bränning av kroppar förbjöds. Längre begravdes människor i närheten av sina hem, men under medeltiden anlades kyrkogårdar i allt större utsträckning kring kyrkorna. Kyrkogården delades upp i olika områden, först mellan byarna, med byvisa begravingar, senare i hemman. Den medeltida begravningsplatsen bestod troligtvis av ängslika områden kring kyrkan där de välbärgades gravminnen fanns i form av stenkors, tumbor och hällar. Enklare människors gravar kunde markeras av en liten kulle eller av ett träkors. Välbärgade människor begravdes redan under medeltiden även inne i kyrkan. Under 1600-talet var det kyrkorummets, fristående gravkor, inredda gravrum m.m. som utgjorde platsen för de välbärgades gravar medan gemene man begravdes på kyrkogården. Vanligt var att kyrkogården omgärdades av träbalkar med spåntak. I mitten av 1700-talet kom ett kungligt påbud om att kyrkogårdsmuren, eller bogårdsmuren som den då kallades, skulle vara uppförd av gråsten utan bruk, kallmurad. I början av 1800-talet tillät man att de murades med kalkbruk om de täcktes med tak. Reformationen innebar på flera sätt en förändrad syn på det som hörde kyrkan till men rent praktiskt genomfördes inga omvälvande förändringar på kyrkogårdarna under 1700-talet.

Före 1800-talet var det vanligt att människor av högre stånd begravdes inne i kyrkan, medan vanligt folk begravdes på anonyma allmänningar kring kyrkan. Under 1700-talets slut tilltog

protesterna mot begravningar i kyrkan då det ansågs smittospridande, ohygieniskt och orsakade stort obehag, framför allt sommartid. I början av 1800-talet genomdrevs en författning som krävde trädplanteringar och striktare planer på nyanlagda kyrkogårdar. År 1815 förbjöds begravningar inne i städer och byar, begravningsplatserna skulle anläggas utanför tätorterna. Dessa bestämmelser kan ses som ett resultat av den debatt som förts under 1700-talet.

De nya kyrkogårdarna var symmetriskt uppbyggda med gångar, kvarter och trädalléer. Trädplanteringar var ett viktigt inslag och framförallt på de nyanlagda kyrkogårdarna där det tillämpades en stram parkkaraktär. Landsortens kyrkogårdar var emellertid fortfarande enkla med sparsam vegetation, möjligtvis hade en trädkrans planterats.

Mot slutet av 1800-talet hade kyrkogårdarna utvecklats till det utseende som vi idag förknippar med en äldre kyrkogård. Fler planteringar hade anlagts samt lummiga alléträd, hängträd och vintergröna häckar. Vid denna tid blomstrade även stenindustrin och gjuteriverksamheten vilket bidrog till att gravvårdarna började massproduceras. De vanligtvis höga vårdarna av granit, marmor, och kalksten samt järnstaket, gjutjärnsurnor och gjutjärnskors är karaktäristiska för slutet av 1800-talet.

Kyrkogårdar och begravningsplatser indelades i olika områden, dels där den dödes familj fick köpa gravplats, dels områden som var kostnadsfria. Dessa senare områden kallades vanligtvis allmänna linjen, s.k. linjegravar. Här begravdes människor i den ordningen de avled. Detta sätt att begrava ansågs vara mycket fördelaktigt eftersom gamla gravar åter kunde öppnas när kyrkogården var fullbelagd. Följden av detta blev att stora grupper i samhället, de fattiga och anonyma, förblev anonyma även efter döden. Begravningsättet med linjegravar förekom ända in på 1960-talet.

Bild 2:
En välbevarad rad med allmänna linjegravar i kvarter 5 på Södra kyrkogården, Lindesberg.

Under 1800-talets senare del blev det allt vanligare för samhällets arbetare och medelklass att skaffa sig egen gravplats och påkostade gravvårdar. Samtidigt blev de förmögna gravvårdar allt mer exklusiva. Parallellt med den strikt anlagda kyrkogården började man mot slutet av 1800-talet anlägga kyrkogårdar med en mindre stram utformning, inspirationen hämtades från den engelska parkens friare former och landskap.

Skogskyrkogårdar, som i Sverige blev populära under 1900-talets första hälft, kan sägas ha utvecklats från den friare parkkyrkogården. Vid 1900-talets mitt anlades kyrkogårdar med en större anpassning till den lokala topografin och de lokala växtförhållandena. Under 1900-talet accelererade massproduktionen av gravstenar och strängare utformningsbestämmelser ledde till att gravvårdarnas variationsrikedom efterhand försvann. Även vegetationens utformning blev enklare. Stora gräsmattor med enkla rygghäckar blev vanliga istället för grusgravar och olika häckarrangemang. Träden är dock fortfarande dominerande på kyrkogårdarna. Skogskyrkogårdarna däremot har en variationsrikedom i formspråk och vegetation, trots att gravstenarna liknar dem på övriga kyrkogårdar.

Gravkvarteren från 1950- och 60-talen kännetecknas av kraven på rationell skötsel och enhetlig utformning. Detta har bidragit till nästan identiskt lika gravvårdar stående i rad med rygghäckar mellan raderna. Gångar såddes igen för att ingå i den allmänna gräsytan, arbetskrävande häckarrangemang eller kantstenar runt vårdarna togs bort och alléträd gallrades ut.

De senaste årtiondena har de stränga reglerna för gravvårdarnas utformning mjukats upp och gett ett större utrymme för personligt formspråk.

RAMSBERGS NYA KYRKOÅRD

Ramsbergs historia

Nedanstående historik är hämtad ur Esbjörnson, E, *Värt att veta i Örebro län*.

Ramsberg är i dag ett idylliskt samhälle med gles äldre bebyggelse kring en stor kyrka. Det har sin bakgrund i den järnhantering, som tidigare bedrivits i bygden. Platsen är omgiven av Bergslagens stora skogar och sjöar. En dryg kilometer öster ut finns Ramsbergs bruk. I området har vattenfallen i Ramshytteån – från Ölsjön i norr, via Vretsjön till Glien i söder – från 1500-talet till 1800-talets slut utnyttjats för sammanlagt två masugnar och fyra stångjärnshamar. De drevs först av bergsmän men andelarna i de olika anläggningarna kom främst under 1700-talet att samlas på tre större enheter; *Ramshytte bruk*, *Vrethammars bruk och Ramsbergs bruk*. Centralt i Ramsberg kan man fortfarande i slyet vid vattendraget ana resterna efter Ramsbergshyttans hytta. Den är belagd 1547 men är troligen äldre. Den var i drift till 1889, då den i likhet med så många andra mindre hyttor vid denna tid lades ner. På motsatta stranden fanns också en stångjärnshammare, vanligen kallad Prästhammaren, anlagd 1559 och nerlagd 1895. Vattenkraften nyttjas nu av ett mindre kraftverk. Bland den närbelägna äldre bebyggelsen märks Ramshytte bruksgård från början av 1800-talet, vilken 1932-68 användes som apotek. Vrethammars bruk, uppförd 1928-29, är belägen längre norrut i samhället.

När järnhanteringen i Ramsberg upphörde vid slutet av 1800-talet ersattes den bl.a. av skogsbruk, sågverk och några småindustrier. Ramsberg var fram till 1971 centralort för dåvarande Ramsbergs kommun med kommunalhus, läkare, apotek, sjukstuga, affär, post bank, gästgivargård m.m.

Ramsberg har också haft rollen som kyrkby för den omgivande bygden. När järnhanteringen i området tilltog under 1500-talet ökade också antalet invånare. För dom blev det långt till kyrkan i Lindesberg. Bergsmännen uppförde därför i slutet av 1580-talet ett litet kapell av trä. År 1591 bildades en egen socken, som 1607 fick namnet Ramsberg. Det första kapellet ersattes av en större timmerkyrka år 1673, som i sin tur är ersatt av den nuvarande kyrkan, uppförd 1787-90.

Snett mittemot kyrkan finns den gamla kyrkogården, där grunden till den äldre timmerkyrkan ännu kan skönjas. Här finns också ett flertal gravhällar av gjutjärn från 1700-talet, vittnande om bygdens järnhantering. Bredvid kyrkogård ligger prästgård och församlingsgård.

På kyrkberget söder om kyrkan finns en småskalig äldre bebyggelse med tätt liggande faluröda byggnader. Flera av dem har tidigare ägts av socknen. De boende utgjordes förr av personer med anknytning till socknens verksamhet som lärarinna, klockare, barnmorska, sockenhantverkare m.m.

Sydost om Ramsberg finns Ramsbergs bruk med utsikt över sjön Glien. Här anlades år 1559 en hammare, Gliehammaren, av en bergsman. Från 1631 till början av 1700-talet fanns det också en hytta. Ramsbergs bruk nämns första gången 1684. Bruket hade betydande andelar även i de övriga anläggningarna i Ramsberg. Stångjärnssmidet lades ner 1876 och ersattes av jord- och skogsbruk med närstående industrigrenar.

På nya kyrkogården, främst i kvarter 5 men även i kvarter 4, finns ett flertal gravvårdar med baltiska namn samt med födelseplats, Estland. Kyrkogårdspersonalen berättade att det kom estländska flyktingar till bygden under andra världskriget och att de blev begravda där. Detta bekräftas i en skrift av Ester Cedergren, född Stuart. Hon skrev; *"Vintern 1944 kom en grupp baltiska flyktingar till Stråssa. Gruvorna där voro övergivna och bostäderna tomma. Min dotter Ulla var ledig, om det var från Bruksvallarna eller Björkliden, kommer jag inte ihåg, i alla händelser blev hon anmodad att taga hand om förläggningen. Genomsnittsåldern var åttio år, men friska var de, starka i tron och glada. Genast satte de i gång att göra korgar, sticka strumpor och vantar. Men läkarundersökning i Ramsberg måste det bli. Alla skulle klä av sig helt och hållet, vilket också skedde, men in till doktorn kom de spritt nakna med stickstrumpan i handen och nystandet under armen. De flesta fick sin grav på nya kyrkogården i Ramsberg."*

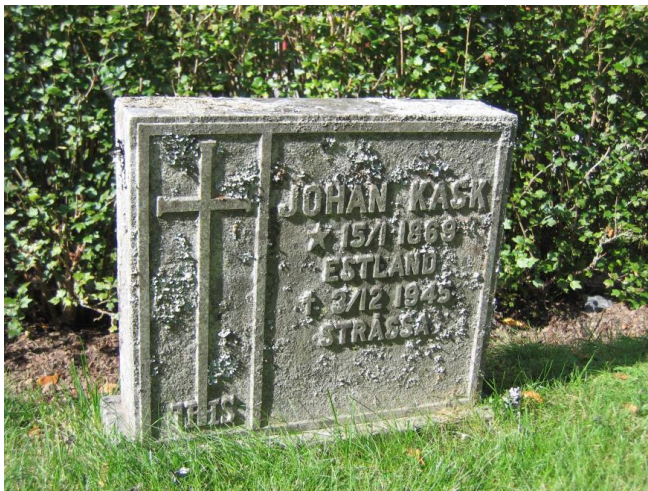

Bild 3:En av flera gravvårdar över estländare som kom till bygden under andra världskriget.

KYRKOGÅRDSBESKRIVNING

Ramsbergs nya kyrkogård invigdes 1911. *"Med denna grav invigdes kyrkogården"*, texten finns på Maria Johanssons gravvård i kvarter 6.

Ramsbergs nya kyrkogård ligger i norra utkanten av Ramsberg intill Häcklavägen. Kyrkogården omgärdas av ett trästaket mot vägen i söder och i väster, i norr av en planterad häck. Staketet av trä tillkom på 1970-talet och ersatte då en granhäck. På kyrkogårdens östra

sida finns en bäckkravin och i kanten mot den finns träd och buskar. Två entréer finns i väster mot Häcklavägen.

Kyrkogården är indelad i ett rutsystem med asfalterade gångar. Mittgången avslutas i norr av en rundel med en springbrunn och i söder av en rundel med plantering. Kvarteren är bevuxna med gräs, ca hälften av dem har rygghäckar mellan raderna av gravvårdar. Gången från den nordligaste entrén samt mittgången kantas av björkar. I övrigt har kyrkogården ett stort antal träd av varierande art t.ex. tall, björk och rönn.

Utmärkande för Ramsbergs nya kyrkogård, jämfört med övriga inventerade kyrkogårdar i samfälligheten, är att ovanligt många gravvårdar har titlar men också ovanligt många har ortsnamn. Fram till 1960-talet är det mer brukligt/vanligt med ortsnamn än utan. Detta avtar något under 1960-talet, används något under 1970-talet och är så gott som borta på 1980-talets gravvårdar. Kyrkogården har också ovanligt många välbevarade rader med linjegravar. I kvarter 1,2 och 4 har det funnits många kors av trä. Ett fåtal finns kvar, några av dem är avruttnade och står lutade mot rygghäcken eller ligger på marken.

Bild 4:
Träkors i
kvarter 1 med
inskrptions-
platta av
silver.

Bild 5: Kors av
smide i kvarter
1.

Yrkestitlar

På grund av det stora antalet gravvårdar med titel var det ej rimligt inom uppdragets ram att ta med varje vård separat. Därför har samtliga titlar noterats, även de vårdar som inte förvaltas av samfälligheten. Trots att de nu inte är medtagna på separata blanketter är samtliga gravvårdar med titel bevaransvärda och bidrar med värdefull information om bygdens historia.

Bild 6: Gravvård med ovanlig
titel i kvarter 4, Skogarbeterskan,
Emma Matilda Karlsson.

Följande yrken och titlar finns på nya kyrkogården och redovisas även i antal.

Lantbrukare 10 st	Hemmansägare 21 st	Kronojägare 3 st
Bergsman 6 st	Masmästare 1 st	Skogsvaktare 2 st
Gruvfogde 1 st	Chaufför 1 st	Vägmästare 1 st
Inspektör 1 st	Ingenjör 1 st	Byggmästare 1 st
Kyrkvård 1 st	Gruvbyggare 1 st	Murare 1 st
Kusk 1 st	Kronoskogsvakt 1 st	Skomakare 1 st
Stationsmästare 1 st	Rättare 1 st	Sjöman 1 st
Gruvförman 1 st	Skogsarbeterskan 1 st	Stalldräng 1 st
Byggnadsförman 1 st		

Kvartersbeskrivning

Kvarter 1: Kvarteret har större och äldre gravvårdar längs med mittgången. Enligt kyrkogårdspersonalen har de flesta av dessa gravar tidigare varit sandgravar med stenramar. Dessa har plockats bort på gravrättsinnehavarnas begäran. Även inne i kvarteret är det äldre vårdar med varierande utformning och material. Det finns några kors av järn och av trä. Det är relativt glest i kvarteret. Gravvårdarna i kvarter 1 hör till kyrkogårdens äldsta och bör bevaras på sina ursprungliga platser, önskvärt är att inga nya gravvårdar tillkommer i kvarteret.

Kvarter 2: Även kvarter 2 har större och äldre gravvårdar längs med mittgången som även här haft sand och stenramar. Kvarter 2 är mindre och har ännu färre gravvårdar kvar än kvarter 1. Gravvårdarna inne i kvarteret är även de äldre och med varierande utformning och material. I kvarteret finns flera kors av järn och en sandgrav med stenram finns kvar i nordvästra hörnet. Gravvårdarna i kvarter 2 hör till kyrkogårdens äldsta och bör bevaras på sina ursprungliga platser, önskvärt är att inga nya gravvårdar tillkommer i kvarteret.

Kvarter 3: Kvarter 3 är ett långsmalt kvarter och ligger i ytterkanten i väster mot Häcklavägen. Det är ett homogent kvarter med låga breda familjegravar främst från 1946 och fram till slutet av 1950-talet. Även senare gravvårdar finns i kvarterets södra del.

Kvarter 4: I ytterkanterna mot mittgången och mot väster finns främst familjegravar med låga breda stenar. Inne i kvarteret finns linjegravar och familjegravar. Kvarteret har rygghäckar. Kvarter fyra är ett homogent kvarter med familjegravar i ytterkanterna och linjegravar inne i kvarteret. Kvarteret är bevaransvärt, önskvärt är att samtliga vårdar får stå kvar på sin plats.

Bild 7 och 8:
Till vänster
kvarter 1, till
höger kvarter 4.

Kvarter 5: I ytterkant mot mittgången finns större familjegravar. Inne i kvarteret finns tre välbevarade rader med linjegravar, samtliga bevaransvärda. I kanten mot öster finns breda låga stenar från framförallt 1980-talets första hälft. Kvarteret har rygghäckar.

Kvarter 6: Kvarteret har till stor del välbevarade familjegravar med breda låga stenar. Mot mittgången finns även en grusgrav. Inne i kvarteret finns en rad med nytillkomna gravstenar blandat med äldre, bland annat den gravvård som invigde kyrkogården 1911. Kvarteret har rygghäckar.

Kvarter 7: Mot mittgången finns en rad med äldre och delvis större gravvårdar, flera av dem är sandgravar med stenram. Förövrigt innehåller kvarteret till stor del breda låga vårdar från främst 1970-talet men även 1960- och 1980- tal. Kvarteret har rygghäckar.

SLUTORD

På en kyrkogård är det naturligt att gravvårdar ändras och gravrätter återgår och får nya ägare. Det är dock viktigt att man i den långsiktiga förvaltningen är uppmärksam på att bevara de olika delarnas karaktär och gravvårdar från olika tider.

Ramsbergs kyrkogård invigdes 1911, för snart hundra år sedan. På kyrkogården, i de olika kvarteren, går dessa hundra år att avläsa. Kvarter 1 och 2 med gravvårdar från tidigt 1900-tal i olika material och utförande. Övriga kvarter med stenar från 1940-talet och framåt med nästintill identiska gravvårdar, till stor del låga och breda med rygghäckar mellan raderna. Den finns också ett antal insprängda stenar i några av kvarteren från senare årtionden då utformningen av stenar blivit friare. I de kvarter som inte ingår i inventeringen, kvarter 8-12, finns naturligtvis stenar från senare årtionden och fram till idag.

På kyrkogården finns ovanligt många linjegravar bevarade. Kvarter 4 och 5 har ett antal välbevarade rader med linjegravar, kvarter 1 har ett antal äldre linjegravar men färre och mer utspridda. Denna kategori av gravvårdar är hotade och på många kyrkogårdar helt borta. Den tydliga uppdelningen mellan köpta och allmänna gravar har ett socialhistoriskt värde då de visar på sociala skillnader i samhället.

Det som är utmärker Ramsbergs kyrkogård är det stora antalet vårdar med titlar men även ovanligt många har ortsnamn. Detta är vanligt förekommande fram till 1960-talets slut med en viss fördröjning. Titlarna representerar hela bygdens näringar så som hemmansägare, lantbrukare, stalldräng, bergsman, gruvfogde, kyrkvärd, stationsvaktmäster, skomakare, murare m.fl. Den mest ovanliga titeln är skogsarbeterskan, Emma Matilda Karlsson, 1885-1953.

KÄLLOR OCH LITTERATUR

Bucht, Eivor (red), Kyrkogårdens gröna kulturarv, Klippan 1992

Borg, Anneli och Esbjörnson Estrid, *Karakteriseringar av kyrkor, Bergslagens kontrakt, Västerås stift*, 2003.

Centrala gravvårdskommittén, Gravvårdar- Allmänna råd för bevarade och återanvändning, 1998.

Danermark, Dan, Lindesberg, Lindesbergs och Vedevägs kyrkor, 1997.

Esbjörnson, Estrid, Värt att se i Örebro län, 2003.

Kalmar läns museum, Misterhults kyrkogård- Kulturhistorisk inventering av kyrkogårdar/begravningsplatser i Linköpings stift 2004.

Länsmuseet Gävleborg, Hille kyrkogård, Kulturhistorisk inventering, 2004.

Örebro läns museum, Cedergren, Ester, Barnen Stuart på Wrethammars bruk, Små berättelser för barn och barnbarn. Hagaby gård, Vingåker våren 1978.

Örebro läns museum, Dokumentation kyrkogårdar nr 1, 1997

Örebro läns museum, Arkiv, kapsel "*Lindesbergs stad VIII*"

Muntlig källa

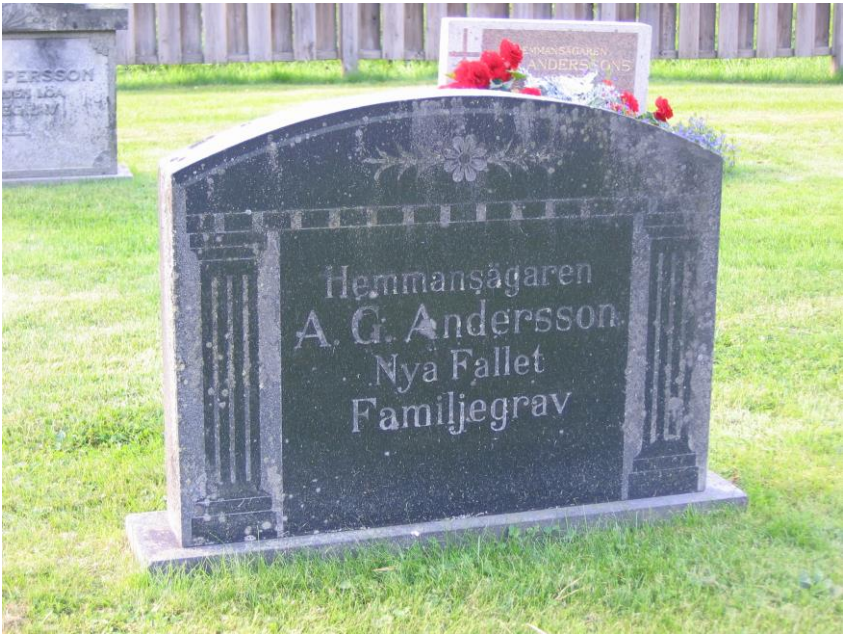
Erlandsson, Peter, Arbetsledare för Ramsbergs nya och gamla kyrkogård.

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 3	Gravplatsnr 120-121	Årtal Gravsatt 1954
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 61 cm	Gravvårdens material Granit, grå
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Byggmästare Karl Bernhard Lindström Allmänningbo Familjegrav		Inskriptionstyp Försänkt, guld
		Titel Byggmästare
Skador		
Beskrivning Stående bred sten med rak överdel, sidorna och krönet har en avtrappning.		
Kulturhistoriskt värde Titel, stenen är representativ för sin tid.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 3	Gravplatsnr 124-125	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 88 cm	Gravvårdens material Granit, röd
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Gunnar Karlsson F 21/2 1919 d 3/2 1954 Mor F 4/10 1883 d 2/8 1978 Storå		Inskriptionstyp Förhöjd
		Titel
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Bred stående sten med flackt spetsigt krön föreställande en tempelgavel. Krönet är dekorerat med en oljelampa och bärs upp av, på sidorna, fristående kolonner.		
Kulturhistoriskt värde Tidstypisk bearbetad sten med fristående kolonner.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 3	Gravplatsnr 150-151	Årtal 1:a gravsättning 1949
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 53 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Hemmansägaren A.G. Andersson Nya Fallet Familjegrav		Inskriptionstyp Försänkt
		Titel Hemmansägare
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Bred stående svart sten med svagt rundat krön dekorerad med kolonner och en tempelgavel dekorerad med en blomma.		
Kulturhistoriskt värde Titel, stenen är representativ för sin tid.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 3	Gravplatsnr 178-179	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 76 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial blommor	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Hemmansägaren Carl Carlsson Ösarhyttan F 1856 d 1946 Familjegrav		Inskriptionstyp Försänkt
		Titel hemmansägare
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Stående svart polerad sten med svagt rundat krön med dekorativt skurna hörn.		
Kulturhistoriskt värde Titel, stenen är representativ för sin tid.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 2	Gravplatsnr 247	Årtal
Gravvårdens typ Stående kors av järn	Gravvårdens höjd 94 cm	Gravvårdens material Järn
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription H. V. G. Jansson Djupdalen F 18/2 1916 D 19/10 1919		Inskriptionstyp Förhöjd
		Titel
Skador Rost		
Beskrivning Kors av gjutjärn med runda genombrutna avslut med kors i, oval liggande inskriptionsplatta. Korsen har varit vitmålade och övrigt målat i svart.		
Kulturhistoriskt värde Kors av järn med ovanlig utformning, material representativt för bygden. Ett av flera kors i samma kvarter.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 2	Gravplatsnr 243	Årtal
Gravvårdens typ Kors av järn	Gravvårdens höjd 73 cm	Gravvårdens material Järn
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription H.V Karolina Andersson Kloten F 1854 d 1919		Inskriptionstyp Inristat i metallplatta
		Titel
Skador Rost		
Beskrivning Kors av smide med metallplatta för inskription.		
Kulturhistoriskt värde Kors av smide, material representativt för bygden. Ett av flera kors i samma kvarter. Liknande kors finns på Bergskyrkogården samt Södra kyrkogården i Lindesberg.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 2	Gravplatsnr 242	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 120 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Bergsmannen Danjel Dnjelsson Allmänningbo 1831-1914 Hustrun Kristina 1834-1931		Inskriptionstyp förhöjd
		Titel Bergsman
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Stående svart sten med ett kraftigt rundat, något utskjutande, krön dekorerat med en stjärna.		
Kulturhistoriskt värde Titel med anknytning till bygden och dess bergshantering.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 2	Gravplatsnr 174	Årtal
Gravvårdens typ Kors av järn	Gravvårdens höjd 100 cm	Gravvårdens material Järn
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Här Vilar F.d. Stalldrängen Anders Gust. Andersson Från Klotet F 23/11 1843 d 21/10 1915		Inskriptionstyp Inristat i metallplatta
		Titel f.d. stalldräng
Skador Rost		
Beskrivning Svart kors av järn med rundade knoppar i ändarna, oval liggande metallplatta för inskription.		
Kulturhistoriskt värde Kors av järn med ovanlig utformning, material representativt för bygden. Ett av flera kors i samma kvarter. Titel.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 2	Gravplatsnr 176	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 108 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Ander Jansson Kårberg F 10/11 1837 D 19/9 1915		Inskriptionstyp polerad
		Titel
Skador Sättning, mossa/lav		
Beskrivning Stående kors på sockel, till viss del är sockeln polerad med opolerad inskriptionsruta, runt korset finns en smal polerad kant. Korset har drag av jugendstil.		
Kulturhistoriskt värde Ovanlig form på kyrkogården men representativ för sin tid.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 2	Gravplatsnr 191	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 162 cm	Gravvårdens material Granit, röd
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription H. v. Bergsmannen Nils Persson Norrby Löa F 21/4 1848 d 28/2 1917		Inskriptionstyp Försänkt
		Titel Bergsman
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Stående hög sten med grovhuggen bearbetad yta och svagt spetsig överdel, en djupt nedsänkt polerad yta för inskription.		
Kulturhistoriskt värde Titel med anknytning till bygden och dess bergshantering.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 2	Gravplatsnr 109	Årtal
Gravvårdens typ Kors av järn	Gravvårdens höjd 94 cm	Gravvårdens material Järn
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Här Vilar Anna Persson Stråssa Född 1/6 1869 Död 7/5 1918		Inskriptionstyp Inristad i metallplatta
		Titel
Skador		
Beskrivning Genombrutet smitt kors av vridet fyrkantigt järn med en fyrkantig platta för inskription.		
Kulturhistoriskt värde Kors av järn, material representativt för bygden. Ett av flera kors i samma kvarter.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 2	Gravplatsnr 39-40	Årtal Gravsättning 1924
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 100 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Kronojägaren August Karlssons Nyhammare familjegrav		Inskriptionstyp försänkt
		Titel Kronojägare
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Stående svart sten med polerad inskriptionsruta, dekorerad med kors och bladkrans i övre delen.		
Kulturhistoriskt värde Titel, stenen är representativ för sin tid.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 2	Gravplatsnr 30-31	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 113 cm	Gravvårdens material Granit
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Familjegrav Emelia Holmkvist Kårberg F 13/12 1852 D 14/5 1920 Korintbr. 5:1		Inskriptionstyp försänkt
		Titel
Skador Mossa/lav, sätting		
Beskrivning Stående sten med grovhuggen bearbetad yta och oregelbunden överdel. En nedsänkt släthuggen inskriptionsruta som avtrappas uppåt och avslutas med ett dekorativt kors i övre delen.		
Kulturhistoriskt värde Ovanligt med kvinnans namn på en familjegrav. Tidstypisk sten.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

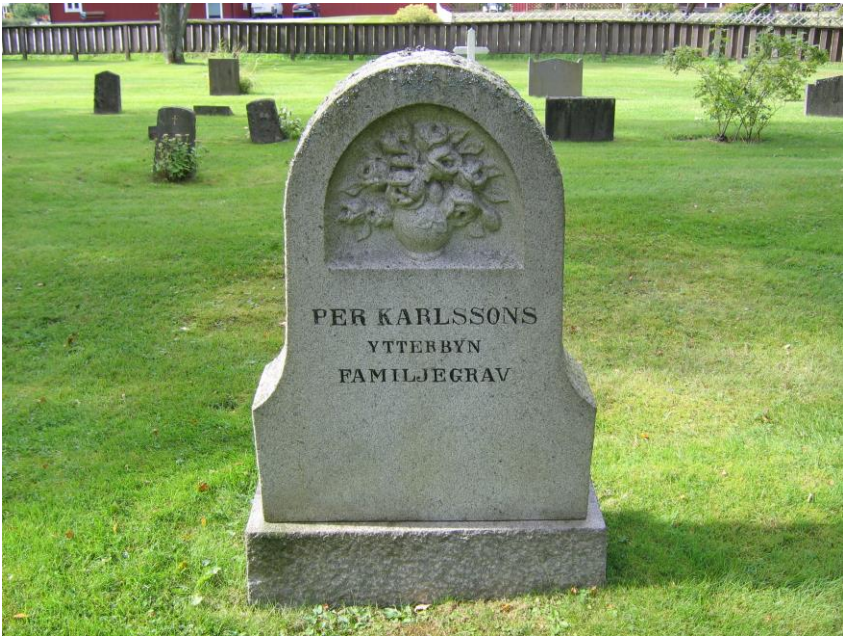
Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 2	Gravplatsnr 12-13	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 104 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Hemmansägaren L.E. Persson Löa Born. 1844 1918 Hustrun Anna Kristina 1856-1944		Inskriptionstyp försänkt
		Titel Hemmansägare
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Svart stående sten, placerad på en sockel med spetsig överdel. Stenens övre del är dekorerad med ett kors med en kvist på var sida.		
Kulturhistoriskt värde En av flera äldre familjegravar i en välbevarad rad längs med mittgången. Titel.		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 2	Gravplatsnr 5-7	Årtal 1:a gravsättning 1920
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 162 cm	Gravvårdens material Granit
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Oscar Ryman Torrsjöboda 1872-1920 Familjegrav		Inskriptionstyp Förhöjd
		Titel
Skador Motta/lav, sättning		
Beskrivning Stående sten med grovhuggen bearbetad yta och oregelbunden överdel. Stenens överdel är dekorerad med ett kors.		
Kulturhistoriskt värde En av flera äldre familjegravar i en välbevarad rad längs med mittgången.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 2	Gravplatsnr 3-4	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 109 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription F.V. Fredriksson Glisund F 1868 d 1921 Hustrun Emma F 1864 d 1930		Inskriptionstyp Försänkt
		Titel
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Stående svart sten med spetsig överdel och polerad yta, överdelen är dekorerad med ett kors samt bladslingor.		
Kulturhistoriskt värde En av flera äldre gravar i en välbevarad rad längs med mittgången.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 1	Gravplatsnr 340	Årtal Gravsatt 1926
Gravvårdens typ Kors av järn	Gravvårdens höjd 118 cm	Gravvårdens material Järn
Plantering/växtmaterial Blommor	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Familjegrav Anders och Stina Maja Welamsson Vrethammar		Inskriptionstyp Inristad i metallplatta
		Titel
Skador Rost, mossa/lav		
Beskrivning Kors av smide med oval liggande metallplatta för inskription.		
Kulturhistoriskt värde Kors av smide, material representativt för bygden. Liknande kors finns på Bergskyrkogården samt Södra kyrkogården i Lindesberg.		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 1	Gravplatsnr 331-332	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 119 cm	Gravvårdens material Granit
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Per Karlssons Ytterbyn Familjegrav		Inskriptionstyp Försänkt, svart
		Titel
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Stående sten med slåthuggen yta och rundad överdel. Överdelen har en dekorativ relief föreställande rosor i en vas.		
Kulturhistoriskt värde Sten med arbetad relief, en av flera äldre familjegravar i en välbevarad rad längs med mittgången.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 1	Gravplatsnr 326-329	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 137,5 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Hemmansägare Karl Ramgrens Stråssa Familjegrav		Inskriptionstyp Försänkt
		Titel Hemmansägare
Skador Mossa/lav, sättning		
Beskrivning Stående polerad sten, avsmalnande uppåt med rak överdel. Överdelen kröns av ett kors och nederdelen är dekorerad med en urna och palmblad.		
Kulturhistoriskt värde En av flera äldre familjegravar i en välbevarad rad längs med mittgången.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 1	Gravplatsnr 325	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 66 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning Stenram	Ytmaterial Grus
Inskription David Ramgrens Stråssa familjegrav		Inskriptionstyp Förhöjd
		Titel
Skador		
Beskrivning Bred låg sten med spetsig överdel dekorerad med ett kors.		
Kulturhistoriskt värde En av få kvarvarande grusgravar med stenram på kyrkogården. Gravvården är en av flera äldre familjegravar i en välbevarad rad längs med mittgången.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 1	Gravplatsnr 320	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 145 cm	Gravvårdens material Granit
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Erik Johansson F 29/1 1850 d 10/1 1937 Maria Augusta Johansson Allmänningbo f 13/10 1851 d 18/9 1923		Inskriptionstyp Försänkt, guld
		Titel
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Stående sten med oregelbunden överdel, matt yta dekorerad med polerade palmblad samt stor polerad inskriptionsruta i form av en gravsten.		
Kulturhistoriskt värde En av flera äldre gravar i en välbevarad rad längs med mittgången. Tidstypisk sten.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 1	Gravplatsnr 307-308	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 120 cm	Gravvårdens material Granit, ljus
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Hemmansägaren A.G. Andersson Rällsa 1849-1925 Familjegrav		Inskriptionstyp Försänkt
		Titel Hemmansägare
Skador Mossa/lav, sättning		
Beskrivning Stående sten med slät yta, svagt rundat mittkrön med uppskjutande krön i form av halvcirklar i de övre hörnen. Överdelen är dekorerat med ett kors.		
Kulturhistoriskt värde Titel, en av flera äldre familjegravar i en välbevarad rad längs med mittgången.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 1	Gravplatsnr 305-306	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 131 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial Buske	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Lantbrukaren Anders Jansson Morskoga F 1851 d 1932 Hustrun Eva Kristina F 1849 d 1927		Inskriptionstyp Förhöjd
		Titel Lantbrukare
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Svart polerad sten med spetsigt krön, något nedsänkt matt inskriptionsruta med polerade bokstäver.		
Kulturhistoriskt värde En av flera äldre familjegravar i en välbevarad rad längs med mittgången.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 1	Gravplatsnr 297	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 90 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Gruvfogden Per Andersson Stråssa F 3/3 1850 d 30/10 1923		Inskriptionstyp Förhöjd
		Titel gruvfogde
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Stående sten med oregelbunden överdel och polerad framsida.		
Kulturhistoriskt värde Titel med anknytning till bygden och dess järnhantering.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

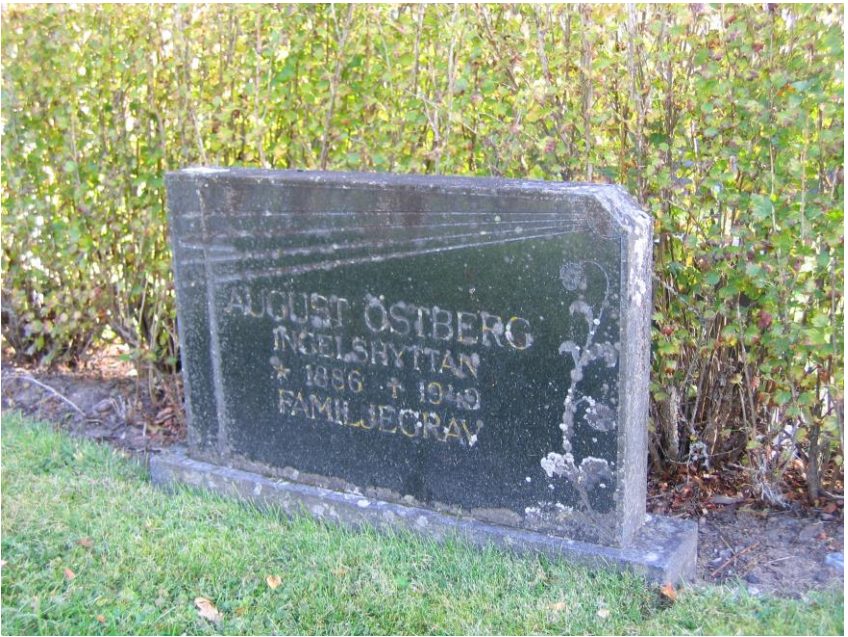
Gravvård

	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 1	Gravplatsnr 297	Årtal
Gravvårdens typ Kors av järn	Gravvårdens höjd 103,5	Gravvårdens material Järn
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Här Vilar f.d. Lantbrukaren P.G. Andersson Från Morskoga f.d. 23/7 1836 d.d. 2/2 1924		Inskriptionstyp Inrstad i metallplatta
		Titel F.d. Lantbrukare
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Svart kors med droppformade genombrutna avslut med kors i, rektangulär inskriptionsplatta med avskurna hörn.		
Kulturhistoriskt värde Kors av järn med ovanlig utformning, liknande finns i kvarter 2. Material representativt för bygden.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 1	Gravplatsnr 234	Årtal
Gravvårdens typ Kors av järn	Gravvårdens höjd 88 cm	Gravvårdens material järn
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription H.V. Hustrun Sofia Vikström Bränntorp f den 13/5 1846, d den 28/3 1925, Upp. 21. 4v. Byggnadsförmannen P.E.Wikström från Bränntorp f den 5/8 1852 d. den 25/10 1926. Upp. 3. 10v.		Inskriptionstyp
		Titel Byggnadsförmannen
Skador Rost		
Beskrivning Svart dekorativt kors av smide.		
Kulturhistoriskt värde Kors av smide, material representativt för bygden. Ett av flera kors i samma kvarter.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 1	Gravplatsnr 179	Årtal
Gravvårdens typ Kors av trä	Gravvårdens höjd 64,5 cm	Gravvårdens material Trä
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Anna-Stina Gustavsson Rifallet		Inskriptionstyp Inristad i platta av silver.
		Titel
Skador Röta, mossa/lav, rost		
Beskrivning Kors av trä med spetsiga avslut klädda med plåt. Korset är i dåligt skick och har spår av vit färg. Den lilla ovalt liggande inskriptionsplattan är av silver.		
Kulturhistoriskt värde Ett av få enklare träkors som finns kvar på kyrkogården.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 1	Gravplatsnr 88	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 50 cm	Gravvårdens material Granit, ljus
Plantering/växtmaterial Blomma, Kärleksört	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Smeden G. Persson Gammelbo F 1872 d 1934		Inskriptionstyp Försänkt, spår av svart
		Titel smed
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Sten med slåthuggen framsida och oregelbunden överdel. Stenens överdel är dekorerad med en stjärna och strålar.		
Kulturhistoriskt värde Titel med anknytning till bygden och dess bergshantering.		
Bild		
Datum 2007-08-30		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 4	Gravplatsnr 31	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd Ca 47 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription August Östberg Ingelshyttan F 1886 d 1949 Familjegrav		Inskriptionstyp Försänkt, spår av guld
		Titel
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Låg bred sten med polerad yta och rakt överstycke. Stenen är dekorerad med kors, sol och blomma.		
Kulturhistoriskt värde Representativ mindre familjegrav i kvarter 4, välbevarad ytterräs i väster.		
Bild		
Datum 2007-09-25		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 4	Gravplatsnr 24-25	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 56 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial Blomma, Kärleksört	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Rättaren Karl Önander F 1870 d 1949 Familjegrav		Inskriptionstyp Förhöjd
		Titel Rättare
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Svart sten med rakt överstycke. Stenen är matt med förhöjd, polerad inskription, ram samt en blomma i vardera hörn.		
Kulturhistoriskt värde Representativ mindre familjegrav i kvarter 4, välbevarad ytterräs i väster. Titel med anknytning till bygdens jordbruk.		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 4	Gravplatsnr 80	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 44 cm	Gravvårdens material Granit, grå
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Skogsarbeterskan Emma Matilda Karlsson S:a Almhöjden F 25/11 1885 d 12/3 1953		Inskriptionstyp Förhöjd, polerad
		Titel skogsarbeterska
Skador		
Beskrivning Låg bred sten med rakt överstycke. Polerad halvcirkelformad inskriptionsruta, polerade stjärnor med strålar i vardera övre hörnet.		
Kulturhistoriskt värde Ovanlig titel för en kvinna.		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 4	Gravplatsnr 152	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 43 cm	Gravvårdens material Granit, grå
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Johan Kask F 15/1 1869 Estland d 3/12 1945 Stråssa		Inskriptionstyp Förhöjd, polerad
		Titel
Skador Sättning, mossa/lav		
Beskrivning Liten grå sten med rakt överstycke dekorerad med ett kors.		
Kulturhistoriskt värde En av flera flyktingar som kom från Estland till bygden under andra världskriget.		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli Borg		

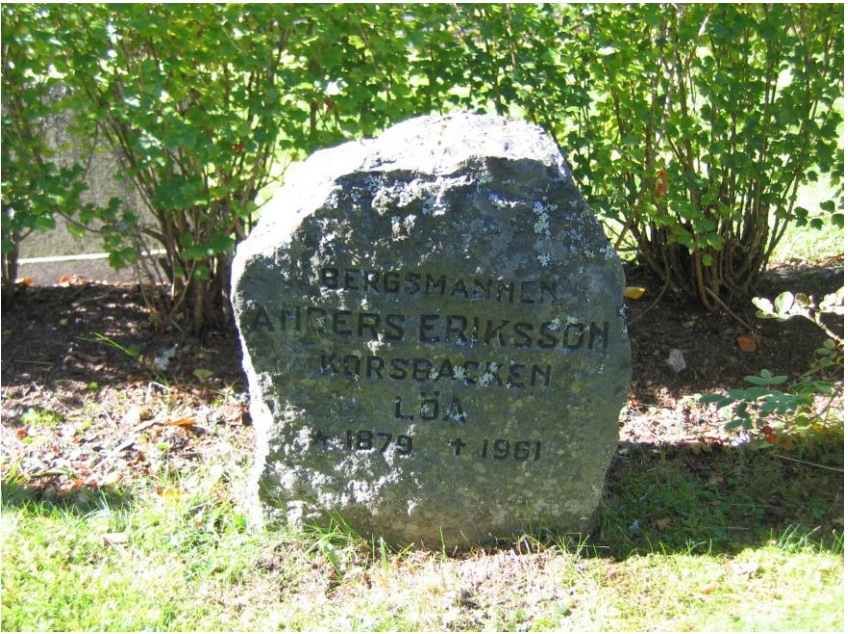
Gravvård

	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 4	Gravplatsnr 139	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 63 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Handlanden J.F. Eriksson Hägernäs F 1881 d 1945		Inskriptionstyp Försänkt
		Titel Handlanden
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Svart sten med spetsig överdel dekorerad med en försänkt fris, under inskriptionen finns en enkel blomma.		
Kulturhistoriskt värde Titel, enkel tidstypisk sten.		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 4	Gravplatsnr 250	Årtal
Gravvårdens typ Kors av järn	Gravvårdens höjd 63,5 cm	Gravvårdens material Järn
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Lovisa Andersson Almäningbo F 1864 D 1958 P.S. 51		Inskriptionstyp Inristat i metallplatta
		Titel
Skador Mossa/lav, rost		
Beskrivning Kors av järn med runda genombrutna avslut, metallplatta för inskription.		
Kulturhistoriskt värde Kors av järn, material representativt för bygden.		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 5	Gravplatsnr 1	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 58 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial Blommor	Omgärdning Ljuten ram av cement	Ytmaterial Grus
Inskription A.E. Sundströms Stråssa Familjegrav		Inskriptionstyp Förhöjd
		Titel
Skador		
Beskrivning Svart bred sten med spetsig överdel, stenen är dekorerad med blankpolerade kolonner på var sida av inskriptionsrutan. Grusgrav med ram av ljuten cement.		
Kulturhistoriskt värde En av få bevarade grusgravar med ram på kyrkogården.		
Bild		
Datum 2007-09-25		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 5	Gravplatsnr 117	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 49 cm	Gravvårdens material Troligtvis granit
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Bergsmannen Anders Eriksson Korsbacken Löa F 1879 d 1961		Inskriptionstyp Försänkt
		Titel bergsman
Skador		
Beskrivning En liten låg grovhuggen natursten.		
Kulturhistoriskt värde Titel med anknytning till bygden och dess bergshantering.		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 6	Gravplatsnr 1-145	Årtal
Gravvårdens typ	Gravvårdens höjd	Gravvårdens material
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription		Inskriptionstyp
		Titel
Skador		
Beskrivning		
Kulturhistoriskt värde Fyra välbevarade rader med låga breda familjegravar från sent 1950- tidigt 1960-tal. Vid eventuellt nya stenar i dessa rader bör de nya stenarna anpassas i form, dekoration och storlek till befintliga stenar.		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 6	Gravplatsnr 161	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 40,5 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Muraren K.E. Persson Stråssa F 1861 D 1947		Inskriptionstyp Förhöjd, polerad
		Titel Murare
Skador		
Beskrivning Bred låg sten med flack spetsigt överdel, i nedre delen dekorerad med en oljelampa inramad av en halvcirkel. Dekorationen och inskriptionen är förhöjd och polerad.		
Kulturhistoriskt värde titel		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården ramsberg	
Läge Kv 6	Gravplatsnr 183	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 52,5 cm	Gravvårdens material Granit, röd
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Kusken A.G. Andersson 1853-1946 hustrun Augusta 1856- 1942		Inskriptionstyp
		Titel Kusk
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Liten röd sten med flack spetsig överdel dekorerad med ett kors.		
Kulturhistoriskt värde Titel		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 6	Gravplatsnr 219-220	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 89 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Maria Johansson Resta 1855-1911 Med denna grav invigdes kyrkogården		Inskriptionstyp Polerad
		Titel
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Stående svart sten med polerad ram, inskription samt dekoration av blad i övre delen.		
Kulturhistoriskt värde Med denna grav invigdes kyrkogården 1911, historiskt värde.		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

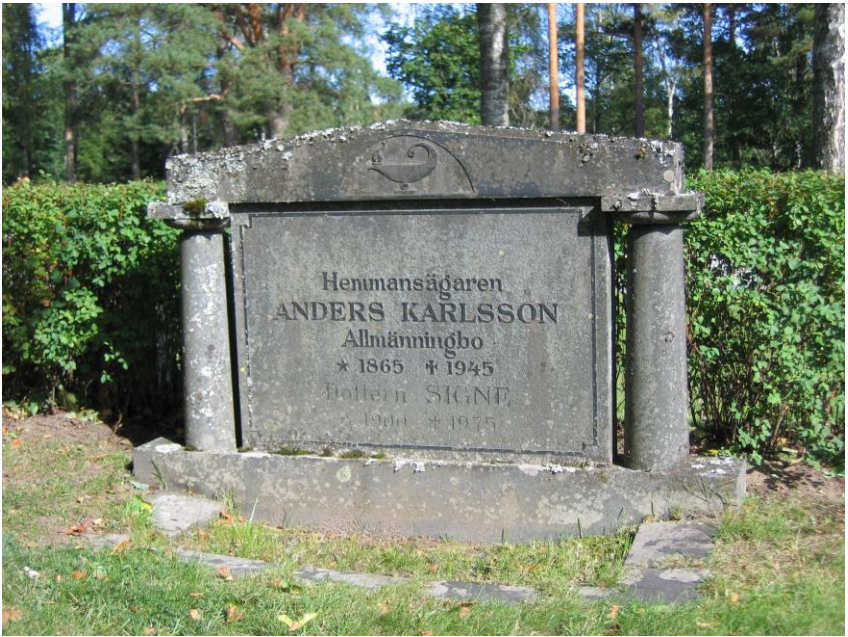
	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 7	Gravplatsnr 13	Årtal 1:a gravsättningen 1945
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 60 cm	Gravvårdens material Granit
Plantering/växtmaterial Blomma, Kärleksört	Omgärdning Stenram, svart granit	Ytmaterial Grus
Inskription Erik Welamsson Stråssa 1863 d 1945 Familjegrav		Inskriptionstyp Förhöjd
		Titel
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Låg bred sten med flack spetsig överdel. Stenen är dekorerad med kolonner på var sida om inskriptionsrutan och en stjärna i övre delen.		
Kulturhistoriskt värde Välbevarad grusgrav längs med mittgången. En av fler i samma rad, dock en av få bevarade på kyrkogården.		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

	Kyrkogård Nya kyrkogården i Ramsberg	
Läge Kv 7	Gravplatsnr 7	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 126 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial Sand
Inskription H.v. Bergsmannen D. Aronsson Löa Born F 18/7 1831 d 15/10 1912 August Emilia Karlsson F 30/1 1871 d 5/2 1915 Johan Viktor Karlsson F 20/5 1867 d 8/5 1923 Familjegrav		Inskriptionstyp Förhöjd, polerad
		Titel Bergsman
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Hög svart sten på sockel med polerad yta och spetsig överdel. Tre matta inskriptionsrutor med konkavt rundade hörn. Stenen är dekorerad med ett kors i övre delen. Sandgrav med stenram.		
Kulturhistoriskt värde Välbevarad sandgrav med stenram längs med mittgången. En av fler i samma rad, dock en av få bevarade på kyrkogården.		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 7	Gravplatsnr 6	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten, 2 st	Gravvårdens höjd 82 cm, 164 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning stenram	Ytmaterial Grus
Inskription Vänstra: Hustrun, Hanna Danielsson Ludvika F 1888 d 1924 Dottern Brita F 1911 d 1926 Högra: H.v. Bergsmannen Ar. Aronsson F 15/10 1836 d 14/8 1912 Hans maka Johanna född fredrikson F 20/11 1854 d 5/11 1933		Inskriptionstyp polerad
		Titel Bergsman
Skador Sättning, mossa/lav		
Beskrivning Familjegrav med två stenar, en låg och en hög svart med flackt spetsiga överdelar. Den låga dekorerad med en bladslinga i överdelen och den höga med ett kors i överdelen. Grusgrav med stenram.		
Kulturhistoriskt värde Grusgrav med stenram, en av fler i samma rad, dock en av få bevarade på kyrkogården. Titel med anknytning till bygden och dess bergshantering.		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kv 7	Gravplatsnr 4	Årtal
Gravvårdens typ Stående sten	Gravvårdens höjd 79 cm	Gravvårdens material Granit, svart
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription Hemmansägaren Anders Karlsson Allmänningbo F 1865 d 1945		Inskriptionstyp Förhöjd och försänkt
		Titel Hemmansägare
Skador Mossa/lav		
Beskrivning Gravvård med fristående doriska kolonner på sidorna, på dem vilar ett tympanonfält dekorerat med en oljelampa.		
Kulturhistoriskt värde Bearbetad sten, en av flera större vårdar i samma rad, titel.		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg		
Läge Kvarter 4	Gravplatsnr Hela kvarteret	Årtal
Gravvårdens typ	Gravvårdens höjd	Gravvårdens material
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription		Inskriptionstyp
		Titel
Skador		
Beskrivning		
Kulturhistoriskt värde Hela kvarter 4 är bevaransvärt med linjegravar inne i kvarteret och familjegravar på ytterkanterna i öst och väst.		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård

Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg		
Läge Kv 5	Gravplatsnr 16-87	Årtal
Gravvårdens typ	Gravvårdens höjd	Gravvårdens material
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription		Inskriptionstyp
		Titel
Skador		
Beskrivning		
Kulturhistoriskt värde Två välbevarade rader med linjegravar mitt emot varandra, ca 5 st av dem är gravar över estländare som kom till bygden under andra världskriget.		
Bild		
Datum 2007-09-06		
Fotograf Anneli Borg		

Gravvård	Kyrkogård Nya kyrkogården Ramsberg	
Läge Kvarter 1 och 2	Gravplatsnr	Årtal
Gravvårdens typ	Gravvårdens höjd	Gravvårdens material
Plantering/växtmaterial	Omgärdning	Ytmaterial
Inskription		Inskriptionstyp
		Titel
Skador		
Beskrivning		
<p>Kulturhistoriskt värde Gravvårdarna i kvarter 1 och 2 är bland kyrkogårdens äldsta och bör bevaras på sina ursprungliga platser, önskvärt är att kvarteren lämnas som de är, med sin äldre karaktär och att inga nya gravvårdar tillkommer i dessa kvarter.</p>		
<p>Bild</p> <p>Datum 2007-09-06</p> <p>Fotograf Anneli Borg</p>	